

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2006. szeptember 28.*

A C-150/05. sz. ügyben,

az EK 35. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Rechtbank 's-Hertogenbosch (Hollandia) a Bírósághoz 2005. április 4-én érkezett, 2005. március 23-i határozatával terjesztett elő az előtte

Jean Leon Van Straaten

és

a **Staat der Nederlanden**,

a **Republiek Italië**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: K. Schiemann a negyedik tanács elnöke, az első tanács elnökeként eljárva, N. Colneric (előadó), J. N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič és E. Levits bírák,

* Az eljárás nyelve: holland.

főtanácsnok: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
hivatalvezető: H. von Holstein,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2006. május 4-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a holland kormány képviselőjében H. G. Sevenster és D. J. M. de Grave, meghatalmazotti minőségben,
- az olasz kormány képviselőjében I. M. Braguglia, meghatalmazotti minőségben, segítője: G. Aiello avvocato dello Stato,
- a cseh kormány képviselőjében T. Boček, meghatalmazotti minőségben,
- a spanyol kormány képviselőjében M. Muñoz Pérez, meghatalmazotti minőségben,
- a francia kormány képviselőjében G. de Bergues és J.-C. Niollet, meghatalmazotti minőségben,
- az oszták kormány képviselőjében E. Riedl, meghatalmazotti minőségben,

- a lengyel kormány képviselőjében T. Nowakowski, meghatalmazotti minőségben,

- a svéd kormány képviselőjében K. Wistrand, meghatalmazotti minőségben,

- az Európai Közösségek Bizottsága képviselőjében W. Bogensberger és R. Troosters, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2006. június 8-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határaikon történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló, Schengenben (Luxemburg), 1990. június 19-én kelt egyezmény (HL 2000. L 239., 19. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 2. kötet, 9. o., a továbbiakban: az SMVE) 54. cikkének értelmezésére irányul.

- 2 A kérelmet a Jean Leon Van Straaten, valamint a Staat der Nederlanden és a la Republiek Italië között a vele szemben kábítószer-kereskedelem miatt Olaszországban hozott büntető ítélet alapján a Schengeni Információs Rendszerbe (a továbbiakban: SIS) kiadatás céljából az olasz hatóságok által bevitt figyelmeztető jelzés tárgyában folyamatban lévő eljárásban nyújtotta be az előterjesztő bíróság.

Jogi háttér

A közösségi jog

- 3 Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez az Amszterdami Szerződéssel csatolt, a schengeni vívmányoknak az Európai Unió keretébe történő beillesztéséről szóló jegyzőkönyv (a továbbiakban: jegyzőkönyv) 1. cikke értelmében az Európai Unió tizenhárom tagállama, köztük az Olasz Köztársaság és a Holland Királyság felhatalmazást kap arra, hogy egymás között megerősített együttműködést hozzanak létre az említett jegyzőkönyv mellékletében meghatározott schengeni vívmányok hatálya alá tartozó területeken.
- 4 Az fenti meghatározás szerinti schengeni vívmányok részét képezi különösen a Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határaikon történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás (HL 2000. L 239., 13. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 2. kötet, 3. o., a továbbiakban: Schengeni Megállapodás), valamint az SMVE. Az Olasz Köztársaság 1990. november 27-én az SMVE-hez történő csatlakozási megállapodást (HL 2000. L 239., 63. o.) írt alá, amely 1997. október 26-án lépett hatályba.

- 5 A jegyzőkönyv 2. cikke (1) bekezdése első albekezdésének értelmében az Amszterdami Szerződés hatálybalépésének napjától a schengeni vívmányokat azonnali hatállyal alkalmazni kell a jegyzőkönyv 1. cikkében említett tizenhárom tagállamra.
- 6 A jegyzőkönyv 2. cikke (1) bekezdése második albekezdése második mondatának végrehajtására, az Európai Unió Tanácsa 1999. május 20-án elfogadta az Európai Közösséget létrehozó szerződés és az Európai Unióról szóló szerződés vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően a schengeni vívmányokat alkotó valamennyi rendelkezés, illetve határozat jogalapjának meghatározásáról szóló 1999/436/EK határozatot (HL L 176., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 1. kötet, 152. o.). E határozat 2. cikkének a határozat A. mellékletével együttes olvasatából kitűnik, hogy a Tanács az Európai Unióról szóló szerződésnek „A büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködésre vonatkozó rendelkezésekről” szóló VI. Címe alá tartozó EU 34. és EU 31. cikket állapította meg az SMVE 54–58. cikke jogalapjának.
- 7 Ez utóbbi rendelkezések az SMVE „Rendőrség és biztonság” címet viselő III. Címének „A kétszeres büntetés tilalma (*ne bis in idem*) elvének alkalmazásáról” szóló 3. fejezetét alkotják.
- 8 Az SMVE 54. cikke így rendelkezik:

„Az ellen a személy ellen, akinek a cselekményét a Szerződő Felek egyikében jogerősen elbírálták, ugyanazon cselekmény alapján nem lehet egy másik Szerződő Fél területén büntetőeljárást indítani, amennyiben elítélés esetén a büntetést már végrehajtották, végrehajtása folyamatban van, vagy az ítélet meghozatalának helye szerinti Szerződő Fél jogszabályainak értelmében azt többé nem lehet végrehajtani.”

9 Az SMVE 55. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„1. Ezen egyezmény megerősítésekor, elfogadásakor vagy jóváhagyásakor az alábbi esetekben vagy esetek egyikében bármely Szerződő Fél kinyilváníthatja, hogy az 54. cikket magára nézve nem tekinti kötelezőnek:

- a) ha a külföldi ítélettel elbírált cselekmény részben vagy egészben a saját területén történt; az előbbi esetben azonban ez a kivétel nem alkalmazható, ha a cselekmény részben annak a Szerződő Félnek a területén történt, ahol az ítéletet meghozták;

[...]”

10 Az SMVE 71. cikkének (1) bekezdése, amelynek jogalapjaként az EU 30. és EU 31. cikket jelölték meg, előírja:

„(1) Bármilyen típusú kábítószer és pszichotróp anyag, köztük a kannabisz közvetlen vagy közvetett értékesítése, valamint az ilyen termékek és anyagok értékesítés vagy kivitel céljából történő birtoklása tekintetében a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy az Egyesült Nemzetek hatályos egyezményeinek [...] megfelelően meghozzák a kábítószerek és pszichotróp anyagok tiltott kereskedelmének megakadályozása és büntetése céljából szükséges intézkedéseket.”

11 Az SMVE 95. cikke (1) és (3) bekezdésének szövege a következő:

„(1) Az olyan személyekre vonatkozó adatokat, akiknek a letartóztatását kiadatás céljából kérik, a megkereső Szerződő Fél igazságügyi hatóságának kérésére be kell vinni.

(3) A megkeresett Szerződő Fél a Schengeni Információs Rendszer nemzeti részének adatállományában található figyelmeztető jelzéshez megjelölést csatolhat, amely a megjelölés törléséig megtiltja a letartóztatást a figyelmeztető jelzés alapján. A megjelölést legkésőbb 24 órával a figyelmeztető jelzés bevitele után törölni kell, kivéve ha a Szerződő Fél jogi vagy különleges célszerűségi okokból megtagadja a kért letartóztatás foganatosítását. Különösen kivételes esetekben, ha a figyelmeztető jelzés alapjául szolgáló tényállás komplex jellege indokolja, a fent említett határidő egy hétre meghosszabbítható. A többi Szerződő Fél a figyelmeztető jelzésben kért letartóztatást a megjelölés vagy a letartóztatás megtagadásáról szóló határozat sérelme nélkül foganatosíthatja.”

12 Az SMVE 106. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Csak a figyelmeztető jelzést kiadó Szerződő Fél jogosult arra, hogy az általa bevitt adatokat módosítsa, kiegészítse, javítsa vagy törölje.”

13 Az SMVE 111. cikkének előírása szerint:

„(1) A Szerződő Felek területén bárki eljárást indíthat a nemzeti jogszabályok értelmében hatáskörrel rendelkező bíróság vagy hatóság előtt a személyére vonatkozó figyelmeztető jelzés miatt, különösen az abban foglalt információk kijavítása, törlése vagy rendelkezésre bocsátása végett, illetve kártérítés céljából.

(2) A Szerződő Felek kölcsönösen kötelezettséget vállalnak arra, hogy – a 116. cikk rendelkezéseinek sérelme nélkül – végrehajtják az (1) bekezdésben említett bíróságok vagy hatóságok meg nem támadható határozatát.”

14 A Bíróságnak az e tárgyban való előzetes döntés meghozatalára vonatkozó hatáskörét az EU 35. cikk szabályozza; e cikk (3) bekezdésének b) pontja a következőképpen szól:

„A (2) bekezdés szerint nyilatkozatot tevő tagállam meghatározza, hogy:

[...]

b) az állam bármely bírósága a Bíróság előzetes döntését kérheti egyelőre folyamatban lévő ügyben felmerülő és az (1) bekezdésben említett valamely jogi aktus érvényességére vagy értelmezésére vonatkozó kérdésben, ha ez a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítéletének meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére.”

- 15 A Holland Királyság az EU 35. cikk (2) bekezdése és (3) bekezdésének b) pontjában foglalt rendelkezéseknek megfelelően tett nyilatkozatával elfogadta a Bíróság hatáskörét (HL 1997. C 340., 308. o.).

A nemzetközi jog

- 16 Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt európai egyezmény hetedik kiegészítő jegyzőkönyve 4. cikkének szövege a következő:

- „1. Ha valakit egy állam büntető törvényének és büntető eljárási törvényének megfelelően egy bűncselekmény kapcsán már jogerősen felmentettek vagy elítéltek, e személlyel szemben ugyanennek az államnak az igazságszolgáltatási szervei ugyane bűncselekmény miatt nem folytathatnak büntető eljárást, és vele szemben abban büntetést nem szabhatnak ki.

2. Az előző bekezdés rendelkezései nem képezik akadályát annak, hogy az adott állam büntető törvényeinek és büntető eljárási törvényeinek megfelelően az eljárást újból megindítsák, ha új, vagy újólag feltárt tények, vagy az eljárás alapvető hibái természetüknél fogva kihatással vannak a meghozott ítéletre.

3. A jelen cikk rendelkezéseitől az Egyezmény 15. cikkére hivatkozással nem lehet eltérni.”

- 17 Az 1966. december 16-án elfogadott és 1976. március 23-án hatályba lépett, Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 14. cikkének 7. pontja a következőképpen szól:

„Senkivel szemben sem lehet büntetőeljárást indítani vagy büntetést kiszabni olyan bűncselekmény miatt, amely miatt az adott ország törvényének és büntetőeljárásának megfelelően jogerős ítélettel már elítélték vagy felmentették.”

- 18 Az Egyesült Nemzetek keretében, New Yorkban 1961. március 30-án kelt Egységes Kábítószer Egyezmény (a továbbiakban: Egységes Egyezmény) 36. cikkének szövege a következő:

„(1) a) Alkotmányos rendelkezéseinek figyelembevételével minden Fél meghozza azokat a rendelkezéseket, amelyek szándékos elkövetés esetén büntetendő cselekménynek nyilvánítják a kábítószereknek az Egyezmény rendelkezéseivel ellentétes módon, bármilyen címen történő termesztését, előállítását, gyártását, kivonását, készítését, tartását, felajánlását, értékesítésre történő felkínálását, forgalmazását, megvásárlását, eladását, szállítását – bármilyen szállítási feltételekkel kerüljön is rá sor –, a vele végzett közvetítői tevékenységet, feladását, tranzitszállítását, fuvarozását, behozatalát és kivitelét és minden egyéb olyan tevékenységet, ami a Fél megítélése szerint ellentétben állhat az Egyezmény rendelkezéseivel, valamint azokat, amelyek e súlyos bűncselekményeknek megfelelő szankciókat, nevezetesen szabadságvesztést vagy más szabadságelvonással járó joghátrányt vonnak maguk után.

b) [...]

(2) A Felek alkotmányos rendelkezései, továbbá jogrendszerük és nemzeti joguk keretei között:

- a) i) az (1) bekezdésben felsorolt bűncselekmények mindegyike külön cselekménynek tekintendő, ha azokat más-más országban követték el;

[...]"

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

¹⁹ Az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből kitűnik, hogy Jean Leon Van Straaten Olaszországban, 1983. március 27. körül egy körülbelül 5 kilogrammos csomag heroint tartott, amelyet Olaszországból Hollandiába vitt, és hogy e csomagból 1000 grammnyi mennyiséget tartott az 1983. március 27-től 30-ig terjedő időszakban.

²⁰ Jean Leon Van Straaten ellen Hollandiában büntetőeljárást indítottak először is 5500 gramm heroinnak 1983. március 26-án vagy a körüli időszakban A. Yilmazzal Olaszországból Hollandiába való behozatala, másodsorban 1 000 gramm heroinnak az 1983. március 27-től 30-ig terjedő időszakban Hollandiában való tartása, harmadsorban pedig lőfegyvernek és lőszernek 1980 márciusában Hollandiában való tartása miatt. 1983. június 23-i ítéletével az Arrondissementsrechtbank te 's-Hertogenbosch (Hollandia) Jean Leon Van Straatennel szemben a heroinbehozatal tekintetében eljárási okokból felmentette, mert úgy ítélte meg, hogy e cselekmény elkövetése jogi szempontból kielégítően és meggyőzően nem bizonyított, a két másik cselekmény miatt pedig a vádlottat 20 havi szabadságvesztésre ítélte.

- 21 Olaszországban Jean Leon Van Straaten és más személyek ellen büntetőeljárást indítottak jelentős mennyiségű – összesen mintegy 5 kilogramm – kábítószernek 1983. március 27-én vagy ezen időpont körüli tartásáért, és több alkalommal, Karakus Coskunnal Hollandiába történt kiviteléért. 1999. november 22-én a Tribunale Ordinario di Milano Jean Leon Van Straatent, valamint két másik személyt emiatt – távollétükben – 10 év börtönbüntetésre, 50 millió ITL pénzbüntetésre és a bűnügyi költség megfizetésére ítélte.
- 22 Az alapeljárás Jean Leon Van Straaten, valamint a Staat der Nederlanden és a Republik Italië között folyik. A kérdést előterjesztő bíróság említést tesz a Jean Leon Van Straatenre vonatkozó figyelmeztető jelzésről, amelynek szabályszerűsége az előtte folyó eljárás tárgyát képezi; ezt az SMVE alapján vizsgálja. 2004. július 16-án hozott végzésével e bíróság a Republik Italiét perbe hívta az alapeljárásban.
- 23 A Republik Italië a kérdést előterjesztő bíróság előtt elvetette Jean Leon Van Straaten azon előadását, miszerint az SMVE 54. cikke értelmében az olasz államnak (vagy annak nevében) nem kellett volna büntetőeljárást indítania ellene, és hogy az ezzel a büntetőeljárással kapcsolatos összes cselekmény törvénytelen. A Republik Italië szerint az 1983. június 23-án hozott ítéletben Jean Leon Van Straatennek a heroinbehozatal vádpontjában való bűnösségéről a bíróság nem határozott, minthogy a vádlottal szemben e tekintetben indított büntetőeljárást megszüntetve, eljárási okokból felmentette. A Republik Italië álláspontja szerint Jean Leon Van Straatent e cselekmény miatt az SMVE 54. cikke szerint nem ítélték el. Ezenkívül a Republik Italië előadta, hogy az SMVE 55. cikke (1) bekezdésének bevezető rendelkezésében és a) pontjában foglaltak szerint tett nyilatkozata következtében az SMVE 54. cikke nem köti. A kérdést előterjesztő bíróság ezt a jogalapot elvetette.
- 24 Az előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban semmilyen egyéb tájékoztatást nem ad az eljárás természetére vonatkozólag.

- 25 A holland kormány előadása szerint az Arrondissementrechtbank te 's-Hertogenbosch 1983. június 23-i ítéletét a Gerechtshof te 's-Hertogenbosch 1984. január 3-án hozott ítéletével helybenhagyta; ebben az ítéletben a bíróság megváltoztatta annak a második vádpontnak a minősítését, amelyben Jean Leon Van Straaten bűnösségét az előbbi bíróság megállapította. A Gerechtshof te 's-Hertogenbosch a cselekményeket „1000 gramm heroinnak az 1983. március 27-től 30-ig terjedő vagy akörüli időszakban vagy Hollandiában való szándékos tartásaként” minősítette. Jean Leon Van Straatennek az ezen ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmét a Hoge Raad 1985. február 26-án hozott ítéletével elutasította. Ez az ítélet jogerőre emelkedett. Jean Leon Van Straaten letöltötte a rá kiszabott büntetést.
- 26 A holland kormány előadja, hogy a milánói ügyészség 2001. szeptember 11-i elfogatóparancsa alapján 2002-ben az olasz igazságszolgáltatási hatóságok a Jean Leon Van Straaten kiadatási letartóztatására irányuló figyelmeztető jelzést vittek be a SIS-be. A Holland Királyság e figyelmeztető jelzéshez az SMVE 95. cikkének (3) bekezdésében említett megjelölést csatolt azzal, hogy a kérdéses letartóztatás nem foganatosítható Hollandiában.
- 27 Jean Leon Van Straaten, miután 2003-ban értesült az említett figyelmeztető jelzésről és ily módon olaszországi elítéléséről, először az olasz igazságügyi hatóságokhoz fordult a rá vonatkozólag a SIS-ben szereplő adatok törlése végett – sikertelenül. A Korps Landelijke Politiediensten (holland országos rendőrkapitányság; a továbbiakban: KLPD) 2004. április 16-i levelében tájékoztatta Jean Leon Van Straatent arról, hogy mivel nem a KLPD a figyelmeztető jelzést kiadó hatóság, az SMVE 106. cikke értelmében nem jogosult a SIS-ben szereplő figyelmeztető jelzés törlésére.
- 28 Jean Leon Van Straaten ezt követően a kérdést előterjesztő bírósághoz fordult azzal a kérelemmel, hogy kötelezze az érintett minisztert és/vagy a KLPD-t személyes adatainak a rendőrségi nyilvántartásból való törlésére. E bíróság 2004. július 16-án hozott végzésében megállapította, hogy az SMVE 106. cikkének (1) bekezdés értelmében egyedül a Republiek Italië jogosult a Jean Leon Van Straaten által kért adattörlés megtételére. Erre tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság a kérelmet a

Republiek Italië-nek a kérdéses adatok törlésére való kötelezésre irányuló kérelemnek minősítette. Ezért a bíróság a Republiek Italiët perbe hívta az alapeljárásban.

- 29 A kérdést előterjesztő bíróság ezután megállapította, hogy az SMVE 111. cikkének (1) bekezdése értelmében Jean Leon Van Straatennek lehetősége van a holland jog szerint hatáskörrel rendelkező bíróság előtt keresetet indíthat a személyére vonatkozó adatoknak a Republiek Italië által a SIS-be történő bevitele ellen. E cikk (2) bekezdése alapján a Republiek Italië köteles a holland bíróságnak az ilyen keresetet elbíráló, jogerős határozatát végrehajtani.
- 30 E körülmények között a Rechtbank 's-Hertogenbosch felfüggesztette az eljárást, és a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

- „1) Mit kell a[z SMVE] 54. cikke szerinti »ugyanazon cselekmény« alatt érteni? (Körülbelül 1000 gramm heroin tartása Hollandiában az 1983. március 27-től 30-ig terjedő vagy akörülbelül időszakban ugyanaz a cselekmény-e, mint körülbelül 5 kilogramm heroin birtokban tartása Olaszországban 1983. március 27-én vagy a körül, ha figyelembe vesszük, hogy a Hollandiában tartott heroin az Olaszországban tartott heroin része volt? A heroinmennyiség kivitele Olaszországból Hollandiába ugyanaz a cselekmény-e, mint ugyanezen heroinmennyiség behozatala Olaszországból Hollandiába, még akkor is, ha figyelembe vesszük, hogy Jean Leon van Straaten gyanúsított-társai Hollandiában és Olaszországban nem mind ugyanazok? Az említett heroin olaszországi tartásából, Olaszországból való kiviteléből, Hollandiába való behozatalából és hollandiai tartásából álló cselekménysorozat »ugyanazon cselekménynek« minősíthető-e?)
- 2) A Schengeni Végrehajtási Egyezmény 54. cikke értelmében vett »elbírálásról« van-e szó, ha az e személy terhére rótt cselekményt jogi szempontból kielégítően és meggyőzően nem bizonyítottak nyilvánították, és e személyt ítéletben felmentették?»

Az előzetes döntéshozatalra utalás elfogadhatóságáról

- 31 Előjáróban meg kell állapítani, hogy jelen esetben a Bíróság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy az SMVE 54. cikkének értelmezéséről határozzon, minthogy az EK 234. cikkben írt szabályozás az EU 35. cikkben előírt feltételek fenntartásával az utóbbi rendelkezésen alapuló előzetes döntéshozatalra utalásra is kiterjed (lásd e tekintetben a C-105/03. sz. Pupino-ügyben 2005. június 16-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-5285. o.] 28. pontját.), továbbá mert a Holland Királyság az EU 35. cikk (3) bekezdésének b) pontja szerinti, az Amszterdami Szerződés hatálybalépésének időpontjától hatályos nyilatkozatot tett.
- 32 A francia kormány a kérdést előterjesztő bíróság által adott szűkszavú információk miatt kétségét fejezi ki az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságát illetően, amelyek szerinte nem teszik lehetővé a jogvita tárgyának és annak megértését, hogy miért szükséges a két feltett kérdésre adott válasz.
- 33 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EK 234. cikkben foglalt együttműködés értelmében egyedül az alapeljárást folytató és a meghozandó bírósági döntésért felelős nemzeti bíróság jogosult mérlegelni, az ügy sajátosságaira figyelemmel, egyrészt az előzetes döntéshozatal szükségességét ahhoz, hogy döntését meghozhassa, másrészt azt, hogy a Bíróságnak feltett kérdések relevánsak-e (lásd a C-437/97. sz., EKW és Wein & Co ügyben 2000. március 9-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-1157. o.] 52. pontját, valamint a C-448/01. sz., EVN és Wienstrom ügyben 2003. december 4-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-14527. o.] 74. pontját). Így tehát amennyiben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések a közösségi jog értelmezésével kapcsolatosak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles eljárni.
- 34 A nemzeti bíróság előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéséről való határozathozatal megtagadásának csak akkor van helye, ha nyilvánvaló, hogy a kérdéses közösségi jogszabály értelmezése, amelyet a nemzeti bíróság kért, nem függ össze az alapeljárás tényeivel vagy tárgyával, vagy ha a probléma elméleti jellegű, illetőleg ha a Bíróság nem rendelkezik azon ténybeli, illetve jogi adatokkal, amelyek a feltett kérdések hasznos megválaszolásához szükségesek (lásd különösen a C-379/98. sz.

PreussenElektra-ügyben 2001. március 13-án hozott ítélet [EBHT 2001., I-2099. o.] 39. pontját, a C-35/99. sz., Arduino-ügyben 2002. február 19-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-1529. o.] 25. pontját és a C-13/05. sz. Chacón Navas-ügyben 2006. július 11-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-6467. o.] 33. pontját).

- 35 Jelen esetben meg kell állapítani, hogy tömör és kevésbé tagolt jellege ellenére az előzetes döntéshozatalra utaló határozat indokolása elegendő támpontot nyújt ahhoz, hogy egyrészt kizárható legyen az, hogy a feltett kérdések nem függenek össze az alapeljárás tényeivel vagy céljával, vagy hogy a probléma elméleti jellegű, másrészt pedig, hogy a Bíróság rendelkezék azon ténybeli, illetve jogi adatokkal, amelyek a feltett kérdések hasznos megválaszolásához szükségesek. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szövegkörnyezetéből kitűnik, hogy Jean Leon Van Straaten keresete a rá vonatkozó, a SIS-be bevitt figyelmeztető jelzés törlésére irányul, és hogy a kérdést előterjesztő bíróság szerint, az érintett csak akkor lehet pernyertes, ha az SMVE 54. cikkében foglalt *ne bis in idem* elve alapján a Hollandiában kimondott elítélés nem teszi lehetővé, hogy az érintett ellen az említett figyelmeztető jelzés okát jelentő eljárás folyjék Olaszországban.
- 36 A spanyol kormány úgy ítéli meg, hogy az első kérdés elfogadhatatlan. Álláspontja szerint e kérdés kizárólag az alapeljárás tényállására vonatkozik, és az előterjesztő bíróság valójában azt kéri a Bíróságtól, hogy alkalmazza az SMVE 54. cikkét a nemzeti eljárás alapját képező tényállásra.
- 37 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy bár a Bíróság az EK 234. cikk értelmében nem rendelkezik hatáskörrel a közösségi szabály konkrét jogvitára való alkalmazására, az e cikkel bevezetett igazságszolgáltatási együttműködés keretében – az iratokban fellelhető tényekből kiindulva – megadhatja a nemzeti bíróságnak a közösségi jog értelmezésének azokat az elemeit, amelyek e rendelkezés hatásainak értékelése során részére hasznosak lehetnek (a C-515/99., C-519/99–C-524/99. és C-526/99–C-540/99. sz., Reisch és társai egyesített ügyekben 2002. március 5-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-2157. o.] 22. pontja).

- 38 Márpedig első kérdésével az előterjesztő bíróság az SMVE 54. cikkének a zárójelben közelebbről kifejtett tényállási elemek alapján történő értelmezését kéri. Ezzel szemben az előterjesztő bíróság nem kéri a Bíróságot arra, hogy ezt a cikket az előadott tényállásra alkalmazza.
- 39 Az előbbiekből az következik, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 40 Ezzel a kérdéssel az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy – tekintetbe véve az általa zárójelben megjelölt tényállást – mely szempont az irányadó az SMVE 54. cikkében szereplő „ugyanazon cselekmény” fogalmának alkalmazásakor.
- 41 E tekintetben a Bíróság a C-436/04. sz. Van Esbroeck-ügyben 2006. március 9-én hozott ítéletének (EBHT 2006., I-2333. o.) 27. pontjában megállapította, hogy az SMVE 54. cikkének „ugyanazon cselekmény” szóhasználatából kitűnik, hogy e rendelkezés magára a kérdéses történeti tényállásra vonatkozik, tekintet nélkül annak jogi minősítésére.
- 42 Az említett cikk szóhasználata eltér a *ne bis in idem* elvéről szóló más nemzetközi jogi okmányokra jellemző megfogalmazástól. (a Van Esbroeck-ügyben hozott ítélet [hivatkozás fent] 28. pontja).

- 43 Az SMVE 54. cikkében írt *ne bis in idem* elve szükségképpen feltételezi a részes államok egymás büntető igazságszolgáltatási rendszerébe vetett bizalmának meglétét és azt, hogy minden részes állam elismeri a más részes államban hatályos büntetőjog alkalmazását, még akkor is, ha saját nemzeti jogának alkalmazása eltérő eredményre vezetne (a Van Esbroeck-ügyben hozott ítélet [hivatkozás fent] 30. pontja).
- 44 Ebből az következik, hogy ugyanazon tényállás két tagállamban esetlegesen eltérő jogi minősítése nem gátolhatja az SMVE 54. cikkének alkalmazását (a Van Esbroeck-ügyben hozott ítélet [hivatkozás fent] 31. pontja).
- 45 E megállapításokat alátámasztja az SMVE 54. cikkének célja is, azaz annak elkerülése, hogy bárki ellen a szabad mozgáshoz való jogának gyakorlása következtében ugyanazon cselekmény alapján több tagállamban is büntetőeljárást lehessen indítani (a Van Esbroeck-ügyben hozott ítélet [hivatkozás fent] 33. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 46 Ennek a szabad mozgáshoz való jognak a gyakorlását hatékonyan csak az biztosítja, ha egy cselekmény elkövetője tudhatja, hogy miután valamely tagállamban elítélték és büntetését végrehajtották, illetve esetlegesen jogerősen felmentették, anélkül mozoghat a schengeni térségben, hogy más tagállamban büntetőeljárástól kellene tartania amiatt, hogy e cselekmény ez utóbbi állam joga szerint más bűncselekménynek minősül (lásd a Van Esbroeck-ügyben hozott ítélet [hivatkozás fent] 34. pontját).
- 47 Márpedig a nemzeti büntető jogszabályok harmonizációjának hiányában a cselekmény jogi minősítésén vagy a védett jogi tárgyon alapuló szempont annyiféle akadályt jelentené a schengeni térségben való szabad mozgásnak, amennyi a részes állami büntetőjogrendszerek száma (a Van Esbroeck-ügyben hozott ítélet [hivatkozás fent] 35. pontja).

- 48 Így az SMVE 54. cikke alkalmazásának egyedüli jelentőséggel bíró szempontja a történeti tényállásnak, azaz az egymáshoz elválaszthatatlanul kötődő konkrét körülmények együttesének az azonossága (a Van Esbroeck-ügyben hozott ítélet [hivatkozás fent] 36. pontja).
- 49 A kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények vonatkozásában nem követelmény, hogy a kérdéses kábítószer-mennyiségek a két érintett tagállamban vagy a két államban a cselekmény elkövetésében állítólag részt vevő személyek azonosak legyenek.
- 50 Nem kizárt tehát, hogy az olyan helyzet, amelyben az ilyen azonosság hiányzik, természetüknél fogva egymáshoz elválaszthatatlanul kötődő körülmények együttesének minősül.
- 51 Egyébiránt a Bíróság korábban kimondta, hogy az ugyanazon kábítószeres kivitelében és behozatalában megnyilvánuló büntetendő és az SMVE valamely részes államában büntetőeljárás alapját képező cselekmény főszabály szerint az 54. cikk értelmében vett „ugyanazon cselekménynek” minősül (a Van Esbroeck-ügyben hozott ítélet [hivatkozás fent] 42. pontja).
- 52 Azonban ennek végérvényes mérlegelése, mint azt a holland kormány – helyesen – állítja, a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok feladata, amelyeknek arról kell határozniuk, hogy a történeti tényállás egymáshoz időben, térben és tárgyuk szerint elválaszthatatlanul kötődő cselekmények együttesének minősül-e (a Van Esbroeck-ügyben hozott ítélet [hivatkozás fent] 38. pontja).

53 E megfontolások alapján a második kérdésre adandó válasz az, hogy az SMVE 54. cikkét ekként kell értelmezni

- a történeti tényállásnak, azaz az egymáshoz elválaszthatatlanul kötődő körülmények együttesének az azonossága minősül irányadó szempontnak e cikk alkalmazásakor, függetlenül e tényállás jogi minősítésétől és a védett jogi tárgytól;
- a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények vonatkozásában nem követelmény, hogy a kérdéses kábítószer-mennyiségek a két érintett tagállamban vagy a két államban a cselekmény elkövetésében állítólag részt vevő személyek azonosak legyenek;
- az ugyanazon kábítószernek az SMVE valamely részes államából való kivitelében és más részes állam területére való behozatalában megnyilvánuló büntetendő és büntetőeljárás alapját képező cselekmény főszabály szerint az 54. cikk értelmében vett „ugyanazon cselekménynek” minősül, ám ennek végérvényes mérlegelése a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságokra tartozik.

A második kérdésről

54 Ezzel a kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az SMVE 54. cikkében rögzített *ne bis in idem* elvét alkalmazni kell-e valamely részes állam igazságügyi hatóságainak a terheltet bizonyítékok hiányában felmentő határozatára.

- 55 Az SMVE 54. cikkének megfelelően valamely részes államban senki ellen nem indítható büntetőeljárás olyan cselekmény miatt, amelyet már „jogerősen elbíráltak” egy másik részes államban, amennyiben elítélés esetén a büntetést már végrehajtották, végrehajtása folyamatban van, vagy azt többé nem lehet végrehajtani.
- 56 Az SMVE 54. cikkét alkotó egyetlen összetett mondatban lévő főmondat semmilyen utalást nem tesz a jogerőre emelkedett határozat tartalmára. Csupán a mellékmondatban említi az SMVE 54. cikke az elítélés esetét, kimondva, hogy ebben az esetben a büntetőeljárás indításának tilalma sajátos feltételhez kötött. Az elítélés esetére vonatkozó különös szabály felesleges lenne, ha a főmondatban szereplő általános szabályt csak az elítélést kimondó határozatokra kellene alkalmazni.
- 57 Az bizonyos ugyanis, hogy a SMVE 54. cikkének célja annak elkerülése, hogy valaki ellen a szabad mozgáshoz való jogának gyakorlása következtében ugyanazon cselekmény alapján több tagállamban is büntetőeljárást indítsanak (lásd a C-187/01. és C-385/01. sz., Gözütok és Brügge egyesített ügyekben 2003. február 11-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-1345. o.] 38. pontját).
- 58 Ha azonban ezt a cikket nem kellene alkalmazni a bizonyítékok hiányában felmentő jogerős határozatra, annak következménye a szabad mozgáshoz való jog gyakorlásának veszélyeztetése lenne (lásd ilyen értelemben a Van Esbroeck-ügyben hozott ítélet [hivatkozás fent] 34. pontját).
- 59 Ezenkívül sértené a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvét az, ha bizonyítékok hiányában történő felmentés esetén ugyanazon cselekmény miatt egy másik részes államban büntetőeljárást indítanak, A terheltnek ugyanis egy másik részes államban újabb büntetőeljárástól kellene tartania, miközben ugyanezen cselekményt már jogerősen elbírálták.

- 60 Hozzá kell tenni, hogy a C-469/03. sz. Miraglia-ügyben 2005. március 10-én hozott ítélet (EBHT 2005., I-2009. o.) 35. pontjában a Bíróság kimondta, hogy az SMVE 54. cikkében rögzített *ne bis in idem* elve nem alkalmazható valamely tagállam igazságügyi hatóságainak az ügy befejezését azután megállapító határozatára, hogy az ügyészség – bármiféle érdemi értékelés nélkül – pusztán azon az alapon szüntette meg a büntetőeljárást, mert egy másik tagállamban ugyanazon terhelt ellen ugyanazon cselekmények alapján büntetőeljárás indult. Anélkül azonban, hogy jelen ügyben szükséges lenne arról határozni, hogy a nem érdemi értékelésen nyugvó felmentés e cikk hatálya alá tartozik-e, meg kell állapítani, hogy a bizonyítékok hiányában történő felmentés érdemi értékelésen alapul.
- 61 Következésképpen a második kérdésre azt kell válaszolni, hogy az SMVE 54. cikkében rögzített *ne bis in idem* elvét alkalmazni kell valamely részes állam igazságügyi hatóságainak a terheltet bizonyítékok hiányában felmentő jogerős határozatára.

A költségekről

- 62 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határaikon történő**

ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló, Schengenen, 1990. június 19-én aláírt egyezmény 54. cikkét a következőképpen kell értelmezni:

- a történeti tényállásnak, azaz az egymáshoz elválaszthatatlanul kötődő körülmények együttesének az azonossága minősül irányadó szempontnak e cikk alkalmazásakor, függetlenül e tényállás jogi minősítésétől és a védett jogi tárgytól;
- a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények vonatkozásában nem követelmény, hogy a kérdéses kábítószer-mennyiségek a két érintett tagállamban vagy a két államban a cselekmény elkövetésében állítólag részt vevő személyek azonosak legyenek;
- az ugyanazon kábítószereknek az ezen egyezmény valamely részes államából való kivitelében és más részes állam területére való behozatalában megnyilvánuló büntetendő és büntetőeljárás alapját képező cselekmény főszabály szerint az 54. cikk értelmében vett „ugyanazon cselekménynek” minősül, ám ennek végérvényes mérlegelése a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságokra tartozik.

- 2) Az ezen egyezmény 54. cikkében rögzített *ne bis in idem* elvét alkalmazni kell valamely részes állam igazságügyi hatóságainak a terheltet bizonyítékok hiányában felmentő jogerős határozatára.

Aláírások